

Pomen gozdnih rezervatov za področje ohranjanja narave

Problem gospodarjenja z gozdovi v okolici rezervata Poljšak

*Posvet na BF - Oddelku za gozdarstvo in
obnovljive vire
2. 11. 2021*

dr. Katarina Groznik Zeiler, Ministrstvo za
okolje in prostor, Sektor za ohranjanje
narave

Ohranjanje narave in gozdni rezervati v Sloveniji preteklosti

Spomenica iz leta 1920 – prvi slovenski naravovarstveni program, 4 glavne aktivnosti:

- Ustanovijo naj se alpski, **sredogorski (gozdni)** in barski varstveni parki; *Pohorski pragozd, deli Kočevskih gozdov in vrh Snežnika*;
- Z Zakonom naj se prepove **pokončevanje redkih ali za naše kraje tipičnih ali znanstveno zanimivih rastlin in živali**;
- Podzemeljske jame z jamsko favno in floro naj se postavijo pod nadzorstvo;
- **Zainteresirati najširšo javnost za varstvo prirode.**

Gozdni rezervati in predpisi ohranjanja narave

- Gozdni rezervati niso zavarovana območja po Zakonu o ohranjanju narave (72 GR sicer delno ali v celoti del zavarovanih območij); ključna pravna podlaga je Zakon o gozdovih, Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom;
- Večina gozdnih rezervatov je **del območij Natura 2000**;
- Velik del gozdnih rezervatov ima **status naravne vrednote**;
- **Dva gozdna rezervata imata od 2017 status svetovne naravne dediščine.**

Gozdni rezervati v nacionalnih programih in načrtih

- Nacionalni program varstva okolja za obdobje 2020–2030: predvideva **razglasitev novih gozdnih rezervatov** z namenom varstva biotske raznovrstnosti;
- Program upravljanja območij Natura 2000: **GR z obstoječim strogim režimom so del ukrepov za doseganje ciljev Natura**;
- Načrti upravljanja zavarovanih območij: **GR del ukrepov za doseganje ciljev zavarovanih območij**;
- Nacionalni gozdni program iz 2007, usmeritvi: 4. Zagotoviti **dovolj gozdov, prepuščenih povsem naravnemu razvoju** (gozdni rezervati, ekocelice) in 5. **Ohranjati mrežo gozdnih rezervatov in jo primerno razširiti**.

UNESCO Starodavni in prvobitni bukovi gozdovi Evrope

- GR Pragozd Krokari in GR Snežnik-Ždrec, pomemben vidik tudi velikost rezervatov;
- Veliko priznanje za preteklo delo gozdarjev;
- Velika odgovornost Slovenije za uspešno varstvo svetovne dediščine;
- Ugotovitve o pomanjkljivostih ob nominaciji: upravljalški načrti, aktivno upravljanje in skrb za izvajanje predpisov, vplivno območje (zlasti GR Snežnik);
- Po vpisu: nadaljevanje obstoječe skrbi izvajanja predpisov po ZG in ZON, v pripravi Uredba o naravnih rezervatih Krokari in Snežnik, potreba po povečanju vplivnega območja in aktivnem upravljanju

Pragozdovi in starorasli gozdovi na EU in globalni ravni

- Strategija EU za biotsko raznovrstnost do 2030: v okviru strogega varstva 10 % EU **opredeliti, evidentirati, spremljati in strogo zavarovati vse preostale pragozdove in starorasle gozdove v EU**;
- Nova strategija EU za gozdove: pragozdovi in starorasli gozdovi pokrivajo okrog 3 % gozdnih površin EU, problemi-nezakonita sečnja in slabo izvajanje predpisov, **strogo zavarovati pragozdove in starorasle gozdove v EU**;
- Nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam: velik poudarek na **sonaravnih rešitvah** (ang. Nature-based solutions), med katere sodi tudi **prepuščanje ekosistemov naravnemu razvoju**;
- Globalni okvir za biotsko raznovrstnost po 2020: med cilji **ohranitev nedotaknjenih ekosistemov in območij divjine**.

Nadaljnji razvoj in varstvo mreže gozdnih rezervatov v Sloveniji

- Okrepiti sodelovanje področij gozdarstva in ohranjanja narave, npr. IP LIFE Natura.SI, LIFE PROGNOSES Varstvo pragozdov in starih gozdov v Evropi;
- Prednostno zavarovanje obeh UNESCO gozdnih rezervatov kot naravnih rezervatov z namenom učinkovitejšega upravljanja;
- Smiselno povečevanje površin obstoječih gozdnih rezervatov z vplivnimi območji in določitve novih gozdnih rezervatov.

Sredstva za nadaljnji razvoj in varstvo mreže gozdnih rezervatov v Sloveniji

Področje ohranjanja narave:

- **Sredstva za upravljanje zavarovanih območij**, tudi nakup zemljišč;
- **Projektna sredstva** – LIFE, INTERREG, sredstva evropske kohezijske politike;

Področje gozdarstva: izvajanje javne gozdarske službe, Gozdni sklad (nakupi zemljišč, Natura ukrepi v zasebnih gozdovih), SiDG in doseganje ciljev ohranjanja narave, sredstva za odškodnine.

Napoved dogodkov projekta LIFE Varstvo pragozdov in starih gozdov – MOP in BF GOZD

- Nacionalna delavnica ključnih deležnikov o stanju gozdov v Sloveniji v 2. polovici 2022;
- Nacionalna delavnica ključnih deležnikov za oblikovanje ukrepov okrepljenega varstva v 2023;
- Zaključna mednarodna konferenca projekta v 2024.

<http://www.natura2000.si/projekt/varstvo-starih-gozdov-v-evropi-okrepitev-varstva-pragozdov-in-starih-gozdov-v-evropi-na-temelju-obmocij-svetovne-dediscine-life-prognoses-life/>

Hvala za pozornost!

Katarina.zeiler-groznik@gov.si